

Вестник за деца

Издава: I "а" клас при Гимназия с преподаване на чужди езици- град Плевен

ПОНЕДЕЛНИК, 1 МАРТ 2010 Г.

ПЛЕВЕН, ГОДИНА XV, БРОЙ 2

КАЛЕНДАР НА БЪЛГАРСКИТЕ ПРАЗНИЦИ И ОБИЧАИ

БАБА МАРТА

3 март
Национален
празник

Мартеницата

Мартеницата се изработва (сплита) от червена и бяла нишка и е символ на пролетта и здравето. Носенето на мартеници е стар български обичай. В миналото когато хората не били образовани и се страхували от природата,

за да предпазят децата и домашните животни от болести, през първия ден на месец март си връзвали мартеници за здраве. На този ден домакинята ставала рано, измитала двора, след което палела огън и изгаряла сметта.

Традицията

Сутринта рано стопанките простират или закачват пред домовете си червени престилки, пояси, прежди, черги или пресукани червени конци: те пазели къщата, да не влезе в нея злото — болести и немотия. Като ги видела, баба Марта щяла да се разсмее и да пекне слънце.

Предварително жените усукват бели и червени вълнени конци — мартеници, които завързват или окачват на всеки от семейството. Мартениците трябвало да са така усукани, както момите се усукват около момците. Невестите носят мартениците отдясно, момите — отляво. Ергените ги носят с разчепкани краища, а зрелите мъже — изрязани до възела, за да не се развяват по седенките.

Мартениците пазят човека от уроки и болести; свалят се чак тогава, когато се види първия щъркел и след като се свалят, се закачат на разцъфнало (или зелено) дръвче. По други места я слагали под голям камък и след девет дни гледали какво има под него. Ако са се настанили мравки, годината ще е богата с овце, ако има други по-едри буболечки — сполука в крави, в едър добитък. Затова някъде наричат мартеницата "гадалушка". Другаде я хвърляли в реката, та по вода да им върви и всичко лошо да изтече.

В някои краища наричат седмицата, започваща от 1 март *броените дни* — по тях гадаят какво ще бъде времето през годината. Широко е разпространен и друг обичай — *избиране на ден*: всеки си намисля определен ден до 22 март и по него познава каква ще му е годината — ако е слънчев, ще е успешна; ако вали и времето е лошо — ще има трудности.

Народното чувство за красота,

Бабината приказка

Живяла Марта със своите братя далеч в планината. Братята ѝ носели едно име — Сечко. Само че единият наричали малък, а другия — голям Сечко.

От високата планина те виждали и чували всичко, каквото става по земята. Усмиввала ли се Марта, погалвала и гадинки, и тревички. Стопляла простора с благата си усмивка, блестяло като златно слънцето, прелитали весело птичките.

Веднъж една млада пъргавя невеста подкарала овчиците си в планината, зер топло слънчице огряло, птички се обадили, та тревица стоката да попасе.

— Не извеждай, булка, ваклушите на паша, рано е! Скоро Сечко си отиде — думал ѝ свекърът, стар стария.

Преживял е много той и мъдро може да поучи. По слънцето познавал старецът кога ветрове ще завейат, по месеца разбирал кога дъжд ще захване, кога град ще бие, кога зла зима ще вилнее.

— Кърпикожусите цъфтят сега, снахо — топло ѝ напомнил старецът. — Това е цвете лъжовно, не прецъфти ли, не му вярвай, кожухчето не сваляй!

— Е, тейко, какво ще ми стори Марта? Тя е жена и зло на жена не може да направи — казала невестата и подбрала овците и козите нагоре към планината.

Дочула Марта тези думи и тежка мъка ѝ домъчняла. Нищо че е жена, и тя може да покори слънцето като братята си, и тя има сила бури и хали да посее, и тя знае кога слънчев благодат да прати. Какво от това, че жена ѝ думат!

Не минало много. Тъмни облаци надвиснали над планината.

което създава оригинално творчество, се проявява по-късно. Обикновено направени от вълна, мартениците са във вид на парички, топчета, пискюли, пулчета и "съсънки" (гроздчета). Неповторимо български са кукличките "Пижо и Пенда".

Червеният цвят в бита на народа ни е средство за предпазване от болести. Да си припомним, че на младите булки и на малките деца са връзвали пресукаан червен конец на китката.

Бялата вълна в мартеницата предвещава дълъг живот, а червената — здраве и сила, толкова необходима на всички в края на зимния сезон, когато жизнените сили и хранителни запаси са на изчерпване.

Ветрове забрулили безмилостно набъбналата гора, леден сняг зашибал, захванала люта зима. Сковала се земята, замлъкнали птиците, секнал ромонът на ручея.

Непокорната млада овчарка така и не се върнала вече. Тя останала вкаменена заедно с овчиците си горе в планината.

Така останал обичаят да се правят мартеници, за да е радостна "баба Марта" и да носи само добрини на хората.

***Жизнена и силна е народната традиция.
И сега тя носи много радост и красота на народа ни,
зарежда с енергия и надежда, дарява обич и
закрила на млади и стари.***

След като победил византийците и обявил създаването на новата държава, Аспарух решил да извърши жертвоприношение на бог Тангра. Обичаят от земите на хан Кубрат повелявал жертвената клода да се запали със стръкче изсъхнал копър. По тези земи обаче никъде не можело да бъде намерен. Докато ханът мислел какво да прави, на рамото му кацнал сокол. На крачето му висяло снопче копър, завързано с бял вълнен конец, половината обагрен в червено. Хуба, останалата в далечния бащин дом сестра на Аспарух, сънувала сън и разбрала за затруднението на брат си. Изпратила му копър по любимия си сокол. По белия конец имало червени капки кръв от одрасканата ѝ от птицата длан. Хан Аспарух запалил огъня с копъра, а червено-белия конец завързал на китката си за спомен. После всички се закичили с червено-бели конци

Денят бил 1 март, тогавашната Нова година. Нарекли връзката мартеница, по името на месеца - и тя станала символ на мир и любов, на здраве и щастие. С белия цвят се изтъкват чистотата и искреността на отношенията, а с червения - топлотата на приятелството и взаимната обич.

ОСНОВНИ ДЕЙСТВИЯ НА ПРЕДНИЯ ОТРЯД (ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА ТЪРНОВО И БОЕВЕТЕ ПРИ ШИПКА)

След успешното преминаване на река Дунав при Свищов на 27 юни 1877 год. през нощта, руската армия започнала настъпление в 3 посоки.:

- Преден отряд, състоящ се от 10 хил. души начело с ген. Гурко, настъпил на юг към Търново със задача да овладее старопланинските проходи;
- Източният отряд в състав около 45 хил. души, 5хил. кавалеристи и 200оръдия се насочил към Шумен, Русе, Силистра и Варна;
- Западен отряд с около 25 хил. души настъпил към Плевен.

Отрядът на ген. *Гурко* за кратко време овладял *Търново* и през Хаинбоазкия проход преминал в Южна България, достигайки до *Стара Загора*.

След като преодоляла първоначалното си смущение, турската армия успяла да се прегрупира и подготви за упорита отбрана. През месец юли станали ожесточени сражения между турската армията начело със *Сюлейман паша* и отряда на генерал Гурко, в които взели активно участие няколко дружини на *Българското опълчение*. След продължителна битка с няколко пъти по-многочислени неприятел руско-българските части били принудени да се оттеглят, оставяйки града в пламъци. Те получили нареждане да охраняват старопланинските проходи и да не допускат армията на Сюлейман паша да проникне през Балкана в тила на руската армия при Плевен.

Особено важен в това отношение бил Шипченският проход. Малочислена руско-българска част от около 6 хил. души начело с *ген. Столетов* заела позиция в района на връх „Св. Никола“ (дн. Столетов) и се приготвила за отбрана срещу настъпващата огромна армия на Сюлейман паша. През *месец август на Шипченския проход* се водели драматични боеве. Защитниците на прохода се сражавали на живот и смърт с невероятна храброст и себеотрицание. В критичния момент на помощ се притекъл отрядът на *ген. Радецки*, който пристигнал от Габрово и незабавно се хвърлил в атака. Така Шипченската позиция била отстояна, а противникът – отблъснат.

В сраженията се отличава *Българското опълчение*, особено при защитата на *Самарското знаме*. На тях Иван Вазов посвещава прочутата си ода „Опълченците на Шипка“.

Успешната защита на Шипченския проход осуетила планове на турското командване и имала изключително важно значение за победоносния край на войната.

ИЗДАВА

Главен редактор: : Александър Станев
Редакционна колегия: Денис Алфарес Александър Станев, Милен Кабалан
Консултант: Мариана Кулева
Компютърен дизайн: Мариана Кулева
Адрес на редакцията: град Плевен, ул. „Александър Стамболийски“ 22, тел: 064/ 82-90-43,
E-mail: englishk3@el-soft.com; www.gpche-pl.com/
Гимназия с преподаване на чужди езици, I^а клас